

jamk.fi

Mimmit goes – nuorten naisten kokemuksia seikkailu- ja elämys- pedagogisesta ryhmästä

Mari Lehmussaari

Opinnäytetyö
Toukokuu 2016
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma

Jyväskylän ammattikorkeakoulu
JAMK University of Applied Sciences

Tekijä(t) Lehmussaari, Mari	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä toukokuu 2016
	Sivumäärä 38	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Mimmit goes – Nuorten naisten kokemuksia seikkailu- ja elämyspedagogisesta ryhmästä		
Tutkinto-ohjelma Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) Pelkonen, Anu ja Walden, Pirjo		
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän Setlementti ry, Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli tarkastella nuorten naisten kokemuksia sekä toiveita ja kehittämisehdotuksia seikkailu- ja elämyspedagogisesta Mimmit Goes -ryhmästä. Mimmit goes -ryhmän taustaorganisaatioina toimivat Jyväskylän Setlementti ry ja sen alla toimiva Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke. Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke (2012–2015) on sukupuolisensitiivisen erityisnuorisotyön kehittämishanke. Hanke on suunnattu 12-28 -vuotiaille nuorille ja nuorille aikuisille. Opinnäytetyön tutkimuskysymykset olivat: Millaisia kokemuksia Mimmit goes -ryhmä on antanut osallistujille? Miten tällaista avointa, toiminnallista Mimmit goes -ryhmää voidaan osallistujien mielestä kehittää? Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena ja aineistonkeruumenetelmänä toimi teemahaastattelu sekä sitä tukevana menetelmänä osallistuva havainnointi. Opinnäytetyöhön haastateltiin kahta Mimmit Goes -ryhmään osallistunutta nuorta naista.</p> <p>Keskeisimpiä tuloksia olivat haastateltavien positiiviset kokemukset tuen saamisesta psykososiaaliseen hyvinvoinnin ja sosiaalisen vahvistumisen kasvamiseen. Osallistuminen ryhmän toimintaan koettiin mielekkääksi ja kynnyksen osallistua jatkossa vastaavanlaiseen ryhmään arveltiin madaltuvan. Ryhmän toimintaan osallistuminen antoi sisältöä elämään ja kannusti omaehtoiseen harrastustoimintaan yksin tai ryhmässä. Kokemus opiskelu- ja työllistymispolkuihin saadusta tuesta jäi vähäiseksi ryhmäsisältöjen tarjotessa laajasti useampaan elämän osa-alueeseen liittyviä teemoja. Kehittämisehdotukset liittyivät tiiviisti ryhmän laajempaan markkinointiin sekä konkreettiseen toiminnan suunnitteluun, esimerkiksi ryhmän ajankohtaan.</p> <p>Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke käyttää opinnäytetyön tuloksia muun muassa Ilonan tulevan toiminnan suunnittelun tukena sekä samankaltaisen ryhmäkonseptin kehittämiseen.</p>		
<p>Avainsanat (asiasanat) Tyttö- ja naistyö, sukupuolisensitiivisyys, seikkailu- ja elämyspedagogiikka, sosiaalinen vahvistaminen, psykososiaalinen hyvinvointi</p>		
Muut tiedot		

Author(s) Lehmuussaari, Mari	Type of publication Bachelor's thesis	Date May 2016 Language of publication: Finnish
	Number of pages 38	Permission for web publication: x
Title of publication Mimmit goes - Young women's experiences of an adventure and experience pedagogic group		
Degree programme Degree Programme of Rehabilitation Counselling		
Supervisor(s) Pelkonen, Anu and Walden, Pirjo		
Assigned by Jyväskylän Setlementti ry, Oiva tupa kaikkien Ilona -project		
Abstract <p>The aim of the thesis was to examine young women's experiences as well as their wishes and development proposals related to an adventure and experience focused pedagogic group called Mimmit goes. The backing organizations in the Mimmit goes -group are Jyväskylän Setlementti ry and Oiva tupa kaikkien Ilona -project. The Oiva tupa kaikkien Ilona -project (2012-2015) was a development project for gender sensitive, special youth work. The project was targeted at adolescents and young adults aged between 12-28. The research questions were: What kind of experiences has the Mimmit goes -group provided for the participants? In participant's opinion, how can this kind of open and functional Mimmit goes -group be developed? The thesis was implemented as a qualitative study and the method of data collection was theme interview and participative observation. The theme interview was conducted with two young women of The Mimmit goes -group.</p> <p>The main results were the interviewees' positive experiences of receiving support for increasing psychosocial well-being and social strength. Participation in the group's activities was found meaningful and participation in similar group activities was believed to become easier. The participation in the group brought more content to everyday life and encouraged spontaneous leisure activities individually or in a group. Experiences related to the support for study and employment paths were minor because the group contents provided themes widely related to multiple sectors of life. Development proposals were closely related to expanding the group's marketing as well as to the concrete planning of the group activities, for example to the meeting times.</p> <p>Oiva tupa kaikkien Ilona -project will use the results of this thesis to support planning of the future activities in Ilona's groups and also to develop similar group concept.</p>		
Keywords/tags (subjects) extra-curricular work with girls and women, gender sensitivity, adventure and experience pedagogy, social assertion, psychosocial well-being		
Miscellaneous		

		1
1	Johdanto.....	3
2	Taustaorganisaatiot.....	4
	2.1 Jyvälän Settlementti ry	4
	2.2 Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke	5
3	Tyttö- ja naistyö.....	6
	3.1 Sukupuolisensitiivinen tyttö- ja naistyö Ilonassa	7
4	Mimmit goes -ryhmä.....	9
	4.1 Seikkailu- ja elämyspedagogiikka	11
5	Nuoruus elämänvaiheena	12
6	Sosiaalinen vahvistaminen ja psykososiaalinen hyvinvointi	14
	6.1 Sosiaalinen vahvistaminen	15
	6.2 Psykososiaalinen hyvinvointi ja tuki.....	16
7	Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymykset	17
8	Opinnäytetyön toteuttaminen.....	17
	8.1 Menetelmä	17
	8.2 Aineiston keruu	18
	8.2.1 Teemahaastattelu tiedonkeruumenetelmänä	18
	8.2.2 Havainnointi aineistoa tukevana tiedonkeruumenetelmänä	19
	8.3 Teemahaastattelut ja osallistuva havainnointi	20
	8.4 Aineistonanalyysi.....	21
9	Opinnäytetyön tulokset.....	23
	9.1 Taustatiedot	23
	9.2 Tulokset	24
	9.3 Toiminnan kehittäminen ja tulevaisuus	26
10	Pohdinta	28
	10.1 Tulosten pohdinta	28
	10.2 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys	29
	10.3 Kuntoutuksen ohjaajan näkökulma.....	31
	10.4 Oma näkökulma	31

Lähteet.....	33
Liitteet	35
Liite 1. Havainnointipäiväkirja.....	35
Liite 2. Teemahaastattelurunko	37

Kuviot

Kuvio 1. Oiva tupa kaikkien Ilona -hankkeen toimintamuodot

Taulukot

Taulukko 2. Ilona -toiminnan ryhmät keväällä 2015

Taulukko 2. Esimerkki aineistolähtöisen sisällönanalyysin etenemisestä

1 Johdanto

Nuoruus on elämänvaihe, jossa yksilö väistämättä joutuu suurten kysymysten eteen. Eischer ja Tuppurainen (2011, 34) kuvaavat, kuinka Rimpelä (2002) puhuu varhaisemman aikuistumisen joukkoharhasta, joka ilmentää suomalaisten lasten ja nuorten lyhentynyttä lapsuutta ja nuoruutta. Tämän lisäksi nykypäivän haasteet, kuten sosiaalisen median tuomat paineet ja vaatimukset ulkonäöstä, kauneudesta ja naisena olemisesta, vaatimukset elämässä pärjäämisestä sekä tehokkuuteen liittyvästä suorittamisesta, ovat omiaan hämmentämään tyttöjä ja nuoria naisia entistä enemmän. He tarvitsevat elämään pysyvyyttä, tukea ja turvallisia aikuisia ponnistaakseen eteenpäin. (Mts. 34-38.)

Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke tarjoaa turvalliset vapaa-ajan tilat 12-28 -vuotiaille nuorille ja nuorille aikuisille. Nuorilla on ns. oma olohuone, missä kokoontua, harrastaa ja saada tukea. Mimmit goes -ryhmä on yksi Oiva tupa kaikkien Ilona -hankkeen toimintamuoto, jota toteutettiin keväällä 2015. Nuorille naisille tarkoitettussa Mimmit goes -ryhmässä toteutetaan Tyttöjen Talo® -konseptin mukaista sukupuolisensitiivistä työtettä, jossa huomioidaan tyttöyteen ja naiseuteen liittyviä erityiskysymyksiä. Mimmit goes -ryhmän seikkailu- ja elämyspedagogiikkaan pohjautuvilla menetelmillä pyritään kasvattamaan rohkeutta, itseluottamusta ja -tuntemusta sekä sosiaalista verkoston laajuutta turvallisessa ja yhteisöllisessä ympäristössä. Mimmit goes -ryhmän tausta-ajatuksena on, että ryhmä sopii erityisesti jännittämistä kokeville nuorille naisille. Mimmit Goes -ryhmä perustuu avoimeen, matalan kynnyksen periaatteeseen, joka tässä yhteydessä tarkoittaa toiminnan ja tekemisen vapaaehtoisuuden lisäksi myös sitä, että Mimmit goes -ryhmään voi tulla juuri sellaisena kuin on ja kävijä itse päättää, mitä haluaa kertoa itsestään ja elämästään.

Idea opinnäytetyön tekemiseen syntyi yhteistyössä toimeksiantajan eli Jyväskylän Settlementti ry:n Oiva tupa kaikkien Ilona -hankkeen kanssa alkuvuodesta 2015. Opinnäytetyön tavoitteena on tarkastella nuorten naisten kokemuksia sekä toiveita ja kehittämisehdotuksia seikkailu- ja elämyspedagogisesta Mimmit goes -ryhmästä.

Lisäksi tehtävänä on tuottaa aineistoa, jonka avulla Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke voi kehittää toimintaansa sekä vastaavanlaisia että uusia ryhmämuotoja. Kyseisen aiheen tarkasteleminen on tärkeää, sillä Mimmit goes -ryhmä on uusi toimintamuoto Oiva tupa kaikkien Ilona -hankkeen tyttö- ja naistyön puolella, eikä vastaavanlaista ryhmää myöskään ole Jyvässeudulla muilla palveluntarjoajilla.

2 Taustaorganisaatiot

2.1 Jyvälän Setlementti ry

Mimmit goes -ryhmän taustaorganisaationa toimi Jyvälän Setlementti ry ja sen hallinnoima Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke. Idea ja aihe opinnäytetyöhöni rakentuivat ollessani harjoitteluissa 2014-2015 Oiva tupa kaikkien Ilona -hankkeen tyttö- ja naistyön ryhmissä. Jyvälän Setlementti ry on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö, joka tukee ihmisenä ja lähimmäisenä kasvamista, sosiaalista ja yhteiskunnallista toimintaa sekä edistää vuorovaikutusta ja keskinäistä avunantoa. Jyvälän Setlementti ry on monipuolinen alueellinen yhdistys, joka toimii ympäröivää yhteiskuntaa varten ja yhteiskunnan tarpeiden pohjalta. Jyvälän keskeisiä toimialoja ovat kasvatus, koulutus ja sosiaaliset hankkeet. Jyvälän Setlementti ry tukeutuu toiminnassa setlementtiliikkeen perusarvoihin, jotka ovat: rohkeus ja luottamus, paikallisuus ja yhteisöllisyys sekä yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus. (Jyvälän Setlementti ry 2015a.)

Jyvälän kansalaisopisto tarjoaa kädentaitoihin, musiikkiin, fyysisen kunnon ylläpitoon ja hyvään oloon painottuvaa kurssitoimintaa. Jyvälän Jälkkäri järjestää koululaisille ohjattua ja valvottua iltapäivätoimintaa useassa eri toimipisteessä. Nuorisotoiminta järjestää harrastusryhmiä peruskouluikäisille. Jyvälän hanketoiminnalla pyritään vastaamaan valtakunnallisiin, alueellisiin ja ajankohtaisiin haasteisiin. (Jyvälän Setlementti ry 2015a.)

2.2 Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke

Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke (2012–2015) on sukupuolisensitiivisen erityisnuorisotyön kehittämishanke. Hanke on suunnattu 12-28 -vuotiaalle nuorille ja nuorille aikuisille. (Jyvälän Setlementti ry 2015b.) Oiva tupa kaikkien Ilona -hankkeesta käytetään yleisesti puhuttaessa nimitystä Oiva ja Ilona. Hanke toteuttaa poika- ja miestyötä sekä tyttö- ja naistyötä. Oiva ja Ilona on vapaa-ajan paikka, joka tarjoaa erilaisia harrasteita ja samalla supportiivista tukea nuoren elämään. (Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke 2014.)

Hankkeen tavoitteena on kehittää matalan kynnyksen toimintaa nuorisolähtöisesti, täydentäen Jyväskylän kaupungin ja verkostotoimijoiden palvelutarjontaa. Lisäksi tavoitteena on myös toimia sukupuolisensitiivisen erityisnuorisotyön asiantuntijana sekä lisätä yhteistyötä sukupuolisensitiivisen nuorisotyön toteuttamisessa Jyvässeudun nuorisotoimijoiden välillä. Hanketta rahoittaa Raha-automaattiyhdistys ja tilakustannuksista vastaa Jyväskylän kaupunki. (Jyvälän Setlementti ry 2015b.)

Toiminnan tarkoituksena on tukea nuorten ja nuorten aikuisten henkilökohtaista kasvua, sosiaalista vahvistumista sekä osallisuutta. Toimintamuotoina ovat avoin toiminta, kohdennetut ryhmät ja yksilötyö tarpeen mukaan (kuvio 1). Oivan ja Ilonan toiminnassa otetaan huomioon ikä- ja kulttuurisensitiivisyys sekä sukupuolten moninaisuus. (Jyvälän Setlementti ry 2015b.)

Kuvio 1. Oiva tupa kaikkien Ilona -hankkeen toimintamuodot
(Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke 2014)

3 Tyttö- ja naistyö

Sukupuolisensitiivisen tyttö- ja naistyön juuret Suomessa ovat 1990-luvun jälkipuolella, jolloin nuorisotyön tavoittavuuteen alettiin kiinnittää enemmän huomiota. Huomattiin, että perinteinen nuorisotyö tavoitti enimmäkseen poikia ja nuorisotalojen kävijät olivat enimmäkseen poikia. On myös huomattu, että sekaryhmissä tytöt usein ottavat tai heille jää sivustakatsojan rooli. Tällainen ”passiivinen” rooli ei tue tyttöjen kasvua omannäköisiksi naisiksi eikä opeta arvostamaan omaa tyttöyttä. (Mulari & Eischer 2012, 6-8.)

Tyttö- ja naistyön kehittämisen etujoukoissa on ollut Setlementtiliikkeen nuorisotyö. Vuonna 1998 Setlementtinuorten liitossa käynnistyi Upea Minä -tyttötyöhanke, josta syntyi 1999 ensimmäinen Tyttöjen Talo Suomeen. Helsingin Tyttöjen Talon perusti Kalliolan nuoret ry yhteistyössä Setlementtinuorten liiton sekä Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen kanssa. Tunnetuin tyttötyön muoto on Tyttöjen Talo -

konsepti. Tällä hetkellä Tyttöjen Taloja on Helsingissä, Turussa, Tampereella, Kuopiossa ja Oulussa. (Mts. 6-8.)

3.1 Sukupuolisensitiivinen tyttö- ja naistyö Ilonassa

Ilonan tyttö- ja naistyötä toteutetaan Setlementtiliitto ry:n periaatteiden mukaisesti Tyttöjen talo -konseptilla. Ilonan tyttö- ja naistyö on siis matalan kynnyksen sukupuolisensitiivistä ja naistietoista tyttötyötä. Tyttötyön keskeisiä lähtökohtia ovat sukupuoli- ja kulttuurisensitiivisyys, aito kohtaaminen ja yhteisöllisyys sekä sosiokulttuurinen innostaminen (Mulari & Eischer 2012, 9-11.) Matalan kynnyksen periaatteisiin kuuluu toiminnan ja tekemisen vapaaehtoisuus, lisäksi tilaan saa saapua halutessaan myös anonyymina eikä nuorten asioita kirjata ylös. Oivaan ja Ilonaan voi tulla juuri sellaisena kuin on ja kävijä itse päättää, mitä haluaa kertoa itsestään ja elämästään. (Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke 2014.)

Oiva tupa kaikkien Ilona -hankkeessa käytetään Tyttöjen Talo® -konseptin mukaista sukupuolisensitiivisyyden määritelmää. Setlementtiliiton Tyttötyön kansiossa määritellään sukupuolisensitiivisyys seuraavasti:

Sukupuolisensitiivisyys tarkoittaa herkkyyttä huomioida sukupuolen monimuotoinen merkitys ja sen erilaiset vaikutukset nuorten kasvussa. Sukupuolisensitiivisessä työssä pyritään purkamaan, avaamaan sekä laajentamaan sukupuolirooleja ja sukupuolittuneita käyttäytymismalleja. Työssä tuetaan tyttöjä ja naisia pohtimaan ja etsimään uniikkia tapaa olla tyttö tai nainen, sillä ei ole olemassa vain yhtä ainoaa, ns. oikeaa tapaa olla tyttö tai nainen. Lisäksi sukupuolisensitiivinen työote pitää sisällään näkemyksen sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuudesta, josta yhä – valitettavan usein – yhteiskunnallisessa keskustelussa vaietaan. (Mulari & Eischer 2012, 9-10.)

Punnosen (2008, 521) mukaan sukupuolisensitiivinen työote merkitsee muun muassa sitä, että kyetään tunnistamaan sukupuolen vaikutus ihmisen elämään ja tehtyihin ratkaisuihin elämässä. Lisäksi olisi tärkeää huomioida, kuinka erilaiselta asiat

näyttävät tytön ja pojan näkökulmasta ja kuinka tyttöihin ja poikiin suhtaudutaan eri tavalla jo syntymästä saakka ja tällöin heille sallittu toimintakin nähdään eri tavoin.

Mularin ja Eischerin (2012, 13.) mukaan naistietoisuus merkitsee ymmärrystä ja tietoisuutta tyttöjen ja naisten kehityksestä ja kokemuksista sekä naistutkimuksen tuottamasta tiedosta. Naistietoisuudella tarkoitetaan myös tietämystä naissukupolvista, historiasta, myyteistä sekä yhteiskunnallisista arvostuksista ja odotuksista tyttöjä ja naisia kohtaan. Naistietoinen työ on osa sukupuoli-sensitiivisyyttä ja tavoitteena onkin, että jokainen löytäisi omannäköisen naiseuden ja olisi ”sinut” itsensä sekä ympäröivän maailman kanssa (Eischer & Tuppurainen 2011, 16).

Ilona -toiminnan tyttö- ja naistyössä otetaan huomioon osallistujien toiveet, sukupuolten moninaisuus, ikä, sukupuoli- ja kulttuurisensitiivisyys sekä työntekijöiden ammatillinen vahvuus. Toiminnassa painottuvat asiakas- ja ratkaisukeskeisyys, moniammatillisuus ja verkostoyhteistyö. (Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke 2014)

Ilona -toiminnan tyttö- ja naistyön tärkeimpiä kulmakiviä kuvaillaan Settlementtilliton sivuilla näin:

Ilona-toiminnassa tärkeää on yhteisöllisyys, ainutlaatuisen ja yksilöllisen tyttöyden ja naiseuden tukeminen sekä rohkaiseminen, toisten kunnioittaminen ja aito kohtaaminen luottamuksellisessa ja syrjintä-vapaassa ilmapiirissä. (Jyvälän Settlementti ry 2015b.)

Ilona -toiminnan avoimia toimintamuotoja keväällä 2015 olivat tyttöjen avoin ryhmä, naisten avoin ryhmä, Mimmit goes sekä kaikille avoimet Oivan ja Ilonan peli-illat. Peli-illat -ryhmä oli kevään 2015 ryhmäkokonaisuuteen suunniteltu avoin sekaryhmä. Toive sekaryhmästä nousi nuorilta itseltään, sekä Ilonan tyttö- ja naisryhmästä, että Oivan poika- ja miesryhmästä. Näin ollen lähdettiin kokeilemaan yhtä avointa sekaryhmää yhdessä poika- ja miestyön kanssa. Ilonan avoin ryhmätoiminta on tarjonnut nuorelle yhteisön, johon kuuluu sekä lisäksi uusia sosiaalisia verkostoja,

valintojen ja oman mielipiteen ilmaisun harjoittelua, teemakeskusteluja, harrasteita ja muuta vapaa-ajan toimintaa. (Hartikainen 2016.)

Kohdennettuja ryhmiä olivat Kiva keho, Tunne kehosi kuva sekä Hevosvoimaneidot. Kohdennetulla ryhmällä tässä tapauksessa tarkoitetaan ryhmää, johon on tarkoitus sitoutua kaikkien ryhmäkertojen ajaksi ja jonka osallistujat valitaan ryhmään haastattelemalla ennakkoon. (taulukko 2.)

<u>ILONA</u>	
<u>AVOIMET RYHMÄT</u>	<u>KOHDENNETUT RYHMÄT</u>
Tyttöjen avoin	Kiva keho
Naisten avoin	Tunne kehosi kuva
Mimmit goes	Hevosvoimaneidot
Oivan ja Ilonan peli-illat	

Taulukko 2. Ilona -toiminnan ryhmät keväällä 2015

4 Mimmit goes -ryhmä

Mimmit goes -ryhmällä pyritään kasvattamaan rohkeutta, itseluottamusta ja itsetuntemusta sekä sosiaalista verkostoa turvallisessa ja yhteisöllisessä ympäristössä. Mimmit goes -ryhmän ajatuksena on, että ryhmä sopii myös jännittämistä kokeville nuorille naisille. (Mimmit goes -ryhmä 2015.)

Mimmit Goes -ryhmä perustuu avoimeen, matalan kynnyksen periaatteeseen, joka tässä yhteydessä tarkoittaa toiminnan ja tekemisen vapaaehtoisuuden lisäksi myös sitä, että Mimmit goes -ryhmään voi tulla juuri sellaisena kuin on ja kävijä itse päättää, mitä haluaa kertoa itsestään ja elämästään. Kohderyhmänä tällä ryhmällä on 18-28 -vuotiaat nuoret naiset. (Mimmit goes -ryhmä 2015.) Ryhmä suunnattiin 18-28 vuotiaille nuorille naisille, koska juuri heillä on Jyväskylän seudulla tarve tämän tyyppiselle toiminnalle. Oiva ja Ilona -hankkeen toimintaan osallistuu eniten täysi-

ikäisiä, 18-20 -vuotiaita nuoria ja nuoria aikuisia, sillä palvelukokonaisuudessa he ovat ns. väliinputoajia, eivätkä ole enää oikeutettuja samoihin palveluihin kuin alaikäiset. (Hartikainen 2016)

Mimmit goes -ryhmän lähtökohtana on toteuttaa jokaisena ryhmäkertana tutustumis- tai vierailukäynti, joka palvelee osallistujien arjenhallintaa, opiskelu- ja työllistymispolkua sekä sosiaalista osallisuutta. Osallistujille ei kerrota etukäteen ryhmäkerran ohjelmasta tai vierailukohteesta. Ryhmän tavoitteena on tarjota naisille uusia kokemuksia, elämyksellisyyttä, sisältöä päivään sekä tietoa ja ideoita harrastus- ja koulutusmahdollisuuksista. Kohteissa, joihin oli sovittu tapaaminen ja kohteen esittely, pyydettiin kohteen esittelijää kertomaan erityisesti omasta työhistoriastaan ja koulutustaustastaan, jotta ryhmään osallistujat saisivat mielikuvia erilaisista opiskelu- ja työllistymispoluista. (Mimmit goes -ryhmä 2015.)

Ryhmäkertoja oli suunniteltu 15 kpl, joista toteutui 14 kpl, sijoittuen ajalle 3.2.-27.5.2015. Ryhmäkertojen tutustumis- ja vierailukäynnit sisälsivät toimintaa kulttuurista käsitöihin ja hyvinvointiin sekä erilaisiin harrasteisiin. Näitä paikkoja olivat muun muassa Jyväskylän kaupunginteatteri, Teeleidi, Halssilan Hiihtomaa, Galleria Patina, Taito-Aivia käsityökeskus sekä retket Naissaareen ja Haukanniemeen. Ajatus Mimmit goes -ryhmän perustamiseen lähti siitä, että Oivassa ja Ilonassa havaittiin tarve luoda ja järjestää uudenlaista toimintaa nuorille naisille. Ajatuksena oli, että naiset voisivat hyötyä elämyspedagogiikkaan pohjautuvasta ryhmästä, sillä toimintamalli oli tuottanut hyvää palautetta poika- ja miestyön puolella. Poika- ja miestyön puolella vastaavaa toimintaa on toteutettu muutaman vuoden ajan nimellä Oivat aamukahvit. (Mimmit goes -ryhmä 2015)

Joillekin seikkailu voi olla omasta kodista poistumista, vieraan ihmisen viereen istumista tai omien ajatusten kohtaamista. Toiselle seikkailu voi olla aivan jotakin muuta. Se voi olla uuteen paikkaan, ympäristöön menemistä, uusien asioiden kokeilua ja oppimista. Mimmit goes -ryhmän erityisyys onkin mielestäni siinä, että nuori otetaan ennakkoluulottomasti vastaan niillä voimavaroilla, henkilökohtaisilla tarpeilla ja taidoilla, joita nuorella sillä hetkellä on. Yhdessä ryhmän kanssa nuori saa kokeilla omia taitoja ja kartoittaa omia vahvuuksiaan (Hartikainen 2016).

4.1 Seikkailu- ja elämyspedagogiikka

Seikkailu- ja elämyspedagogiikkaan pohjautuvaa toimintaa toteutetaan monella eri alalla, erilaisissa organisaatioissa ja monenlaisilla koulutustaustoilla. Tämän vuoksi myös toteutustavat, tavoitteet ja painotuksetkin eroavat toisistaan. Seikkailu- ja elämyspedagogiikkaan pohjautuvasta toiminnasta käytetään yleisesti sanaa seikkailu- ja elämyskasvatus. Seikkailu- ja elämyskasvatusta käytetään julkisella sektorilla kouluissa sekä sosiaali- ja nuorisotyössä. Näiden lisäksi sitä toteutetaan monin eri muodoin järjestömaailmassa ja yksityisellä sektorilla. Yhdistävinä ja ominaisina piirteinä löytyy kuitenkin aina joitakin seuraavista elementeistä:

- Osallistuminen uuteen, haastavaan tilanteeseen, joka vaatii ihmistä löytämään itsestään uusia puolia
- Pyrkimys kokonaisvaltaiseen elämukseen, jossa ovat mukana sekä keho, tunne että mieli
- Arkielämästä poikkeava ympäristö, kuten luonto
- Oppimisen prosessimaisuus ja sosiaalisuus
- Kokemuksen merkitystä selkeyttävä reflektiivisyys
- Toiminnallisuus ja osallistaminen
- Toiminnan tavoitteellisuus (Mitä on seikkailukasvatus? 2013)

Seikkailu- ja elämyskasvatuksen oppi-isinä pidetään usein kahta kasvatusteorioita ja kokemuksellisen opetuksen kehittäjiä: Kurt Hahnia ja John Deweytä. Hahn koki aikansa yhteiskunnallisen tilan epäterveenä ja kyvyttömänä tukemaan nuorten positiivista kehitystä. Hänen mielestään sivilisaatiossa oli etenkin nuorisoon vaikuttavia sosiaalisia sairauksia, kuten liikkumisen liiallinen helpottuminen, aloitteisuuden ja yritteliäisyyden vähentyminen sekä säälin ja myötätunnon heikentyminen loputtoman kiireen ja tehokkuusajattelun myötä. Hahnin pedagogiikkaan vaikutti useita eri filosofian ajattelijoina. Hän ei koskaan luonut yhtä, yhteinäistä kasvatusteoriaa. Yksi vaikuttava teos Hahnin kasvatusteorioihin oli Platonin Tasavalta -teos, jossa Platon kirjoitti yhteiskunnan tehtävästä taata kansalaiselle tavoittaa omat vahvuutensa. Hahnin kasvatusteorioissa kasvatetaan

yhteiskuntaan vastuunkantajia, joiden vahvuutena on yhteiskunnan epäkohtien muuttaminen. (Outward Bound Finland ry.b.) Yksi pragmatistisen filosofian kehittäjistä sekä koululaitoksen uudistajista oli John Dewey. Deweyn filosofian mukaan oppimisen tulisi liittyä suoraan yksilön elämään sekä ympäröivään yhteiskuntaan. (Mitä on seikkailukasvatus? 2013.)

Seikkailu- ja elämyspedagogiikkaan perustuva toiminta merkitsee kasvun ja oppimisen mahdollistamista elämysten ja kautta. Seikkailu- ja elämyspedagogiikka pohjautuu ihmiskäsitykseen, jonka mukaan jokaisessa ihmisessä on hyvää, jota kehittämällä tuotetaan henkistä kasvua. (Outward Bound Finland ry.a) Seikkailu- ja elämyspedagogiikkaan perustuva toiminta tulisi pohjautua aina vapaaehtoisuuteen sekä nuoren omaan valintaan. Toiminnan tarjoamiin tilanteisiin liittyy usein ennalta-arvaamattomuuden ja yllätyksellisyyden aineksia ja kokemuksia. Jokainen näistä uuden ympäristön ja seikkailutilanteiden kokemuksista vaikuttavat joko positiivisesti tai negatiivisesti yksilön asenteisiin. (Telemäki 1998, 19-20.) Mimmit goes -ryhmässä tarkoitus on olla tukena, kulkea rinnalla ja kokea yhdessä uusia tilanteita ja ympäristöjä. Tulevaisuutta ajatellen nämä uudet ajatukset ja asenteet auttavat määrittelemään uusien kokemusten laatua ja vaikuttavuutta elämään. (Mortlock 2000, 30-31.)

5 Nuoruus elämänvaiheena

Tulevaisuus on nuorelle avoin mahdollisuus, mutta myös haasteiden aika. Nykypäivän haasteet, kuten kokemukset ylisuorittamisesta, sosiaalisesta jännittämisestä sekä sosiaalisen median tuomat vaatimukset kauneusihanteista näkyvät vahvasti Oivan ja Ilonan toiminnassa. Nuoruusiällä yleensä tarkoitetaan yksilön ikävuosia 11-12 ikävuodesta aina 22-25 ikävuoteen. Nuoruuden alkamis- ja päättymishetkeä on kuitenkin vaikea määritellä, sillä yksilölliset piirteet sekä kehitystahti vaihtelevat. (Helminen 2005, 18.) Opetus- ja kulttuuriministeriö on määritellyt nuorisotakuun piiriin sekä lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmaan

(2012-2015) nuoret aina 29 ikävuoteen saakka. Myös nuorisolaissa (L 27.1.2006/72) sanalla nuori tarkoitetaan kaikkia alle 29-vuotiaita henkilöitä.

Nuoruuden tärkein kehitystehtävä on siirtyminen lapsuudesta nuoruusiän kautta aikuisuuteen. Kokonaisuudessaan nuoruus on identiteetin muotoutumisen aikaa, joka voidaan jakaa esimerkiksi kolmeen vaiheeseen. Nämä vaiheet ovat varhaisnuoruus, keskinuoruus ja myöhäisnuoruus. Varhaisnuoruuden mukana tuomat kehon fyysiset muutokset saattavat aiheuttaa myllerrystä myös nuoren psyykkisen ja sosiaalisen elämän osa-alueilla. Varhaisnuoruuden aika aloittaa nuoruusiän psykologisen kehityksen ja nuori kokeilee, kyseenalaistaa, harjoittelee ja etsii uusia ja erilaisia arvoja, näkökulmia ja rooleja. Varhaisnuoruudesta siirryttäessä keskinuoruuteen, josta voidaan puhua myös varsinaisena nuoruutena, nuoren elämässä uudet asiat nousevat merkittävään asemaan. Näitä ovat erilaiset aktiviteetit ja niihin liittyvät ihmiset, kaveri- ja ystävyysuhteet sekä ajatus perheestä irrottautumisesta. (Helminen 2005, 18-20). Nuorisopaikat Jyvässeudulla ovat pääasiassa sekaryhmille. Oivassa ja Ilonassa nuoret saavat puhua vain nuorten naisten tai miesten kesken heitä pohdituttavista asioista, sillä on huomattu, että nuorilla on selkeästi halu ja tarve keskustella vain tyttöjen tai poikien kesken heille vaikeista, herkistä ja häpeää tuottavista asioista. Tästä kirjoittavat myös Collander, Oinas ja Rantanen (2005, 234-235) artikkelissaan 'Girl group' activities – empowerment, discipline, health literacy? Heidän mukaansa tutkimukset osoittavat tyttö- ja naistyön ryhmien olevan tärkeitä asiakaslähtöisen tarpeen vuoksi (Collander, Oinas ja Rantanen 2005, 234-235). Yleisesti Oivan ja Ilonan avointen ryhmien yleisimpiä teemoja, joista nuoret ovat halunneet keskustella, ovat olleet tyypillisiä juuri nuoruuden eri vaiheisiin liittyviä aiheita, kuten seurustelu- ja ihmissuhteet, selviytymiseen liittyvät vertaiskokemukset sekä tuki, yksinäisyys, kehonkuva ja itsensä hyväksyminen, seksuaaliterveys ja seksuaali-identiteetti, arjenhallintaan liittyvät kysymykset, omat rajat sekä omien valintojen tekeminen.

Myöhäisnuoruudessa nuori tai nuori aikuinen pohtii ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja arvomaailmaansa. Hän näkee kuuluvansa osaksi laajempaa kokonaisuutta yhteiskunnassa. Tähän aikaan liittyy usein ideologinen kriisi, jolloin omaa asemaa maailmassa ja yhteiskunnassa pohditaan tarkasti. Nuori on halukas

kehittämään itseään sekä emotionaalisesti että tiedollisesti ja taidollisesti.

Nuoruuteen liittyvien muutosten sekä oman identiteetin ja elämäntyylin löytäminen ovat tärkeitä vaikuttajia nuoren hyvinvoinnin kannalta. Kasvaessaan nuori kuitenkin kohtaa lukuisia uusia ja erilaisia haasteita ja ongelmia. (Helminen 2005, 18-21.)

Nykypäivän haasteita nuorelle ovat suorittamisen ja sosiaalisuuden vaatimukset, median ja internetin vaikutukset sekä yhteisöllisyyden puute (Riekkola 2011, 61).

Helminen (2005, 21) kirjoittaa Lappalaisen (1999) luonnehtivan nuoren vaaraa syrjäytyä tilanteeksi, jossa nuori ei syystä tai toisesta pysty tiedostamaan kohdattujen haasteiden laajuutta tai hänellä ei ole edellytyksiä selviytyä haasteista itsenäisesti, ilman tukea.

Kyse on ulkoisista ja sisäisistä elämäntilanteeseen liittyvistä tekijöistä, niiden olemassaolon tasapainosta, mahdollisesta puuttumisesta tai äkillisistä muutoksista näihin tekijöihin. Ulkoisia tekijöitä ovat muun muassa perheen merkitys elämässä, kouluyhteisö ja koulunkäynnistä selviytyminen sekä työmarkkinoille sijoittuminen. Nuoren sisäisen elämäntilanteen kokemukseen kuuluu käsitys itsestä ja minäihanne, onnistumisen tai epäonnistumisen tunteet ja kokonaisvaltainen elämäntilanne sekä luottamus tulevaisuuteen. Tiivistetysti nuoren elämäntilanteessa on kyse yksilön kyvystä sopeutua, selviytyä ja kokea elämänsä merkitykselliseksi. Elämäntilanteen ja -hallinnan järkkyyessä joko tilapäisesti tai pidempiaikaisesti, on nuorella aina mahdollisuus voimavarojen kautta selviytyä tilanteesta, joko itsenäisesti tai yhdessä esimerkiksi aikuisen kanssa. (Helminen 2005, 19-23.)

6 Sosiaalinen vahvistaminen ja psykososiaalinen hyvinvointi

Yhteisöllisyys sekä vuorovaikutuksen ja sosiaalisen vahvistamisen edistäminen ovat tärkeimpiä Jyväskylän Setlementti ry:n toiminnan tavoitteista. Oivan ja Ilonan ollessa osa Jyväskylän Setlementti ry:tä, luonnollisesti Oiva tupa kaikkien Ilona -hankkeen arvot pohjautuvat Setlementtiliiton ja Jyväskylän Setlementti ry:n arvoihin ja tavoitteisiin. Oiva tupa kaikkien Ilona -hankkeen ryhmien toiminnassa käytetyt menetelmät ja toimintamallit tukevat muun muassa yksilön sosiaalista vahvistumista sekä

psykososiaalista hyvinvointia. Toiminnassa käytetään paljon erilaisia toiminnallisia ja luovia menetelmiä, joiden kautta nuori pystyy kehittämään itsetuntemustaan, löytämään uusia tapoja ilmaista itseään, tunteitaan ja olla vuorovaikutuksessa toisten nuorten ja aikuisten kanssa. Lisäksi nuoria tuetaan etsimään myönteisiä voimavaroja. Koska kyse on vapaa-ajanviettopaikasta, jossa on matalan kynnyksen avointa toimintaa, on yksilöstä kiinni, kuinka paljon hän vastaanottaa, osallistuu ja/tai kokee tarvitsevansa tarjolla olevia asioita. (Oiva tupa kaikkien Ilona –hanke 2014)

6.1 Sosiaalinen vahvistaminen

Sosiaalinen vahvistaminen sosiaali- ja terveydenhoitoalan työkentällä on ehkäisevää työtä. Sosiaalista vahvistamista tarjoavat tai sisältävät palvelut ovat toimintaa, jotka tukevat ihmisen arjenhallinnan ja elämäntaitojen kehittymistä (Suomen nuorisokeskusyhdistys ry 2011). Nuorisolaki (L 27.1.2006/72) määrittelee sosiaalisen vahvistamisen yhdeksi nuorisotyön määritelmäksi ja kertoo sen olevan nuorille kohdennettuja toimenpiteitä elämäntaitojen kehittämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Useiden tutkimusten mukaan sosiaalinen vahvistaminen ja tuki ovat tärkeässä ennaltaehkäisevän työn asemassa tyttöjen ja naisten hyvinvointia tarkastellessa. Tuoreimmat teoriat viittaavat vahvasti ihmissuhteiden ja sosiaalisen kanssakäymisen tärkeyteen hyvinvoinnin kannalta tyttöjen ja naisten nuoruusiän aikana. (Hurdle 2001, 74.)

Sosiaalisen vahvistamisen rinnalla kulkeva, suomalaisessa nuorisotyössä hyvin paljon mukana oleva sosiokulttuurinen innostaminen käsitteenä merkitsee Leena Kurjen (2000, 19-33) mukaan tapaa elähdyttää ihmisten tietoisuuden ja itsetoteutuksen prosessia. Innostaminen kohdistuu sosiaalisen kommunikaation edistämiseen sekä organisoii toimintaa ja saa ihmiset liikkeelle. Kurjen (2000) mukaan esimerkiksi suomalainen nuorisotyö on paljolti sosiaalipedagogista innostamista. (Mts. 19-33.) Tiivistetysti Kurki (2000) kuvaa innostamisen olevan kaikkien niiden toimenpiteiden

kombinaatio, jotka luovat sellaisia osallistumisen prosesseja, joissa ihmiset kehittyvät aktiivisiksi toimijoiksi (mts. 19-33).

6.2 Psykososiaalinen hyvinvointi ja tuki

Käsitteet psykososiaalinen toimintakyky sekä psykososiaalinen tukeminen ovat hyvin laajalla käytöllä kirjallisuudessa ja tutkimuksissa. Helmisen (2005) mukaan Kettunen (2002) määrittelee psykososiaalisen toimintakyvyn fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ulottuvuuden muodostamaksi kokonaisuudeksi. Yleisesti sillä tarkoitetaan kykyä ja valmiutta tulla toimeen erilaisissa arkeen ja yhteisöelämään liittyvissä olosuhteissa. Voidaan siis todeta, että mikäli psykososiaalisen toimintakyvyn kaikki kolme ulottuvuutta on yksilön tarpeiden mukaisesti tasapainossa, tällöin yksilön psykososiaalinen hyvinvointi mahdollistuu. (Helminen 2005, 23.)

Psykososiaalisen hyvinvoinnin tukeminen työmuotona kohdistuu laajimmillaan kaikkeen senkaltaiseen työhön, jota tehdään yksilöiden, perheiden ja ryhmien kanssa, ja toiminnan kohteena ovat sekä psyykkiset että sosiaaliset kysymykset. Työ voi sisältää ennaltaehkäisevää ja korjaavaa tai kuntouttavaa toimintaa, tai keskittyä vain toiseen työmuotoon. (Helminen 2005, 24-25) Tärkeänä lähtökohtana psykososiaaliseen tukemiseen pidetään työntekijän ja yksilön välistä suhdetta. Helmisen (2005) mukaan apu ja tuki voi olla vierellä olemista, yksilön omien voimavarojen etsimistä ratkaisukeskeisesti (Mts. 23)

Psykososiaalisen työn palvelut sijoittuvat pääasiassa palvelukokonaisuudessa oppilaitoksiin sekä sosiaali- ja terveystoimeen. Näitä palveluita tuottavat valtio, kunnat, kuntayhtymät, yrittäjät sekä kolmannen sektorin toimijat. Psykososiaalinen tuki ja työ lasten, nuorten ja perheiden kanssa tulee perustua palvelukokonaisuuden ammattilaisten moniammatilliseen, verkostoituvaan ja jatkuvasti kehittyvään työotteeseen. (Mts. 24-27) Tällaista toimintaa pyritään tavoitteellisesti toteuttamaan myös Oiva tupa kaikkien Ilona -hankkeessa. Tiedottaminen ja palveluohjaus lisätuen tai muiden palveluiden piiriin tapahtuu tarpeen mukaan, usein ”saattaen vaihtaen”

periaatteella. ”Saattaen vaihtaan” periaate on asiakkaan kokonaisvaltaisesti huomioivaa palveluohjausta, jossa esimerkiksi lähdetään nuoren kanssa yhdessä käymään paikassa, johon nuori ohjataan. Tiedottamisen ja palveluohjauksen lisäksi monelle nuorelle Oiva ja Ilona on itsessään se lisätuki.

7 Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tavoitteena on tarkastella nuorten naisten kokemuksia sekä toiveita ja kehittämissuhteita seikkailu- ja elämyspedagogisesta Mimmit Goes -ryhmästä. Opinnäytetyön tuloksia käytetään muun muassa Ilonan tulevan toiminnan suunnittelun tukena sekä samankaltaisen ryhmäkonseptin kehittämisessä.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaisia kokemuksia osallistujilla on Mimmit goes -ryhmästä?
2. Miten tällaista avointa, toiminnallista Mimmit goes -ryhmää voidaan osallistujien mielestä kehittää?

8 Opinnäytetyön toteuttaminen

8.1 Menetelmä

Opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara toteavat, että laadullisen tutkimuksen pyrkimyksenä on ilmentää tosiasioita sen sijaan että toistettaisiin jo olemassa olevia väittämiä. Lähtökohtia kvalitatiiviselle tutkimukselle ovat todellisen elämän kuvaaminen ja kohteen kokonaisvaltainen tutkiminen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 161). Kanasen (2014, 18) mukaan laadullisen tutkimuksen tärkeimpinä tavoitteina ovat ilmiön kuvaaminen, ymmärtäminen sekä tulkinnan antaminen. Koska opinnäytetyön tarkoituksena on tarkastella Mimmit goes -ryhmää ja sen antamia kokemuksia

ryhmään osallistujille, on opinnäytetyö toteutettu laadullisena tutkimuksena. Lisäksi tutkimuskysymykset vaativat avoimeksi asettuja kysymyksiä, joiden vastaukset ovat ryhmään osallistujien omia ajatuksia, näkemyksiä sekä kokemuksia.

8.2 Aineiston keruu

Kvalitatiivisen tutkimuksen yleisimpiä aineistonkeruumenetelmiä ovat muun muassa haastattelut, kyselyt sekä havainnointi (Tuomi & Sarajärvi 2009, 71). Tässä opinnäytetyössä pääaineistonkeruumenetelmänä oli teemahaastattelu. Kuten tässäkin opinnäytetyössä, laadulliseen tutkimukseen liittyy usein välitön kontakti haastateltavan ja haastattelijan välillä. Haastattelijana ns. asettuu kentälle ilmiön keskuuteen. (Kananen 2014, 19.) Tätä tukemaan ja laadullisuutta lisäämään käytössä oli myös aineistonkeruumenetelmänä osallistuva havainnointi. Teemahaastattelua voidaan käyttää muun muassa silloin, kun ei tunneta ilmiötä ja halutaan saada ymmärrys aiheesta (Mts. 76). Haluankin ymmärtää enemmän opinnäytetyöni aihetta ja tuoda esille sanallisen kuvauksen kautta syvällisempää näkemystä ilmiöstä. Opinnäytetyö ei pyri tilastollisiin yleistyksiin ja aineiston kokokin on tämän vuoksi verrattain pieni. Jotta haastatteluihin tehdyt valinnat olisivat tarkoituksenmukaisia ja harkittuja, täytyy perustellusti pohtia, kuka olisi sopiva osallistuja opinnäytetyöhön ja haastatteluun. On kannattavaa valita sellaisia henkilöitä, jotka omaavat mahdollisimman paljon tietoa tai käytännön kokemusta kyseessä olevasta aiheesta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 85-86.) Opinnäytetyön haastatteluihin valikoitui kaksi Mimmit goes -ryhmään osallistunutta nuorta naista.

8.2.1 Teemahaastattelu tiedonkeruumenetelmänä

Aineistonkeruumenetelmänä teemahaastattelu on avoin, jolloin haastateltavana oleva pääsee halutessaan puhumaan hyvinkin vapaamuotoisesti (Eskola & Suoranta 2008, 87). Ominaista teemahaastattelulle ovat etukäteen valitut teemat, jotka perustuvat tutkimuksen viitekehukseen. Viitekehys opinnäytetyöhön muodostuu jo

olemassa olevasta tiedosta liittyen aiheeseen. Tässä opinnäytetyössä teemahaastattelussa on kaksi pääteemaa. Aluksi on muutamia perustietoja, joiden jälkeen pääteemat ovat arki ja arjen hallintataidot ja psykososiaalinen hyvinvointi ja tuki. Haastattelun lopuksi on avoin kohta ”risut ja ruusut”, jos haastateltaville tulee vielä mieleen jotakin palautetta tai muuta mitä he haluavat sanoa. Teemahaastattelu eroaa strukturoidusta haastattelusta niin, että teemahaastattelusta puuttuu usein kysymysten tarkka muoto ja järjestys. Yhdenmukaisuuden vaateen aste kuitenkin vaihtelee strukturoidusta haastattelusta avoimen haastattelun muotoon. Teemahaastattelu pyrkii tavoittamaan merkityksellisiä vastauksia tutkimuksen tarkoituksen sekä ongelman asettelun mukaisesti. Rungon ollessa avoimempi, korostuu tässä ihmisen tulkinnat asioista sekä hänen asioille antamat merkitykset (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75).

8.2.2 Havainnointi aineistoa tukevana tiedonkeruumenetelmänä

Laadullisen tutkimuksen, kuten myös opinnäytetöiden yksi aineistonkeruu menetelmä on havainnointi eri muodoissaan (Kananen 2014, 66-67). Teemahaastatteluita tukevana tiedonkeruumenetelmänä käytin opinnäytetyössäni havainnointia. Havainnoinnin jakautuessa eri muotoihin, tähän opinnäytetyön valitsin osallistuvan havainnoinnin, sillä se sopi parhaiten Mimmit goes -ryhmään ja siihen, että olin itse yksi ryhmän ohjaajista. Osallistuva havainnointi on havainnoinnin muoto, jossa ilmiön tarkastelija on mukana yhteisön toiminnassa aktiivisena toimijana. Pyrkimyksenä on päästä jäseneksi yhteisöön, jotta hän voi elää ilmiön mukana havaintoja tehden. (Mts. 66-67.)

Jotta havainnointi olisi tieteellistä, on havainnointi dokumentoitava esimerkiksi päiväkirjana, videointina tai nauhoituksena (mts. 66-67). Opinnäytetyössä käytin dokumentoinnin keinona havainnointipäiväkirjaa (Liite 1.), jota pidin ryhmäkertojen ajan. Tämän opinnäytetyön havainnointipäiväkirja koostuu neljästä sarakkeesta jotka ovat: aika, paikat ja tilat, toimijat sekä toiminta. Havainnoinnin ollessa hyvä menetelmä esimerkiksi vuorovaikutuksen sekä vaikeasti ennakoitavien ja nopeasti

muuttuvien tilanteiden tarkasteluun (Hirsjärvi ym. 2013, 212-215), koin sen sopivan haastatteluita tukevaksi tiedonkeruumenetelmäksi hyvin Mimmit goes -ryhmään. On tärkeää muistaa, että havainnointi ei koske vain verbaalista ilmaisua, sillä eleet, asennot, ilmeet ja liikehdintä ovat myös havainnoinnin kohteena. Opinnäytetyöni havainnoinnin kohteena on ollut Mimmit goes -ryhmä, ryhmän toiminta sekä toiminnan vaikuttavuus osallistujiin. Ryhmätoiminnan aikana havainnoin ryhmän ja osallistujien ilmapiiriä ja tunnelmaa, reaktioita erilaisiin tilanteisiin, sosiaalista kanssakäymistä sekä verbaalista palautetta ja non-verbaalisia ilmauksia. Yleisesti havainnointi voi olla työmuotona hyvinkin aikaa vievä prosessi, jonka takia sitä usein vältellään. (Mts. 212-215.) Osallistuvaan havainnointiin, kuten kaikkiin havainnoinnin muotoihin liittyy myös eettisiä kysymyksiä, esimerkiksi kuinka paljon havainnoinnin kohteena oleville kerrotaan havainnoinnin tarkoista tavoitteista ja päämääristä (mts. 212-215).

8.3 Teemahaastattelut ja osallistuva havainnointi

Opinnäytetyön aineisto on kerätty haastattelemalla suunnitellusti kahta Mimmit goes -ryhmään osallistunutta nuorta naista sekä havainnoimalla Mimmit goes -ryhmää sen toiminnan aikana. Teemahaastattelun runko on koottu pian ryhmän päättymisen jälkeen. Taustatiedot on kysytty vaihtoehtokysymyksillä, muut kysymykset ovat avoimia ja haastattelu keskustelun tyyppinen, rauhallinen hetki. Haastateltavilta on kysytty halukkuus ja lupa osallistua haastatteluun sekä haastattelun nauhoitukseen. Heitä on informoitu opinnäytetyön tavoitteista, haastattelutilanteesta sekä tutkittavien anonyymiteetin suojaamisesta henkilökohtaisessa tapaamisessa. Haastattelusta saatua aineistoa tukemaan on opinnäytetyötä varten kerätty aineistoa myös havainnoimalla. Osallistuva havainnointi on tapahtunut ryhmäkertojen aikana alkuvuonna 2015. Ryhmään osallistujille on ryhmän alkaessa informoitu, että Mimmit goes -ryhmämuodosta tehdään opinnäytetyö, jota varten ryhmäkertojen aikana havainnoidaan ryhmän toimintaa yleisellä tasolla.

Opinnäytetyötä varten tapahtuneet haastattelut toteutettiin erillisessä tilassa, joka on tarkoitettu muun muassa yksilötyöskentelyyn, näin pyrittiin takaamaan yksityisyys ja häiriöttömyys haastattelutilanteen aikana. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina ja haastatteluihin osallistui haastattelija ja haastateltava. Haastattelun aineisto nauhoitettiin nauhurilla haastattelun aikana. Äänittäminen mahdollistaa paremman keskittymisen itse haastatteluun, eikä tarvitse huolehtia olennaisen asian ylös kirjaamisesta kiireellisesti. Äänitteet ovat myös hyödyksi aineiston analyysivaiheessa, sillä sanatarkkaan purettu äänite mahdollistaa haastatteluihin palaamisen toistuvasti prosessin eri vaiheissa.

8.4 Aineistonanalyysi

Perinteisin laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmä on sisällönanalyysi. Sen avulla voidaan tehdä monenlaista tutkimusta ja tarkoitus on saada tutkittavasta ilmiöstä tiivis ja yleisluonteinen kuvaus. Tutkimuksen aineisto kuvaa tutkittavaa ilmiötä ja sisällönanalyysin tarkoituksena on luoda selkeä, sanallinen selostus tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 99-108.) Tässä opinnäytetyössä käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä, jossa aineistona toimi haastatteluista ja havainnoinnista saadut tiedot.

Sisällönanalyysin prosessi sisältää kolme vaihetta; aineiston pelkistäminen, aineiston ryhmittely ja teoreettisten käsitteiden luominen. Aineiston pelkistäminen eli redusointi merkitsee epäolennaisen tiedon karsimista pois aineistosta. Tämän jälkeen aineisto klusteroidaan eli ryhmitellään, jolloin pelkistetystä aineistosta etsitään samankaltaisia ilmauksia ja muodostetaan niistä ryhmä. Näin voidaan toimia myös etsittäessä eroavaisuuksia. Viimeisenä vaiheena tapahtuu aineiston abstrahointi, jossa muodostetaan teoreettisia käsitteitä klusteroinnissa syntyneistä ryhmistä. Tällöin aineisto saadaan teoreettiseen muotoon

ja saadaan vastaukset asetettuihin tutkimuskysymyksiin. (Mts. 108-111)

Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	yläluokka	pääluokka
"teille on ollut helppo puhua luottamuksella, vähän niin kuin vanhemmalle"	rinnalla kulkeminen	Ilonan työntekijöiden tuki	ammattihenkilön tuki	sosiaalinen tukeminen
"ne keskustelut siinä kävelyaikana oli mun mielestä just mahtavia"	keskustelu kaikista asioista, tulevaisuudesta.	kommunikointi	vuorovaikutus	henkinen tukeminen
"sain konkreettista tekemistä päiviin"	ajatukset pois mieltä painavista asioista	toivon vahvistaminen	tulevaisuuteen rohkaiseminen	henkinen tukeminen
"kun uusia asioita tekee, niin oppii vähän tuntemaan itseensä, että mikä on semmonen oma juttu ja mitä tykkää tehdä tai että tää nyt ei ihan ollu se mun juttu"	uusien taitojen oppiminen	käsitys itsestä oppijana	elinikäiseen oppimiseen rohkaiseminen ja tukeminen	sosiaalinen tukeminen
"opin tuntemaan itseäni paremmin"	itsetunnon vahvistuminen positiivisista kokemuksista	itsetunnon vahvistaminen	tulevaisuuteen rohkaiseminen	henkinen tukeminen

Taulukko 2. Esimerkki aineistolähtöisen sisällönanalyysin etenemisestä

Haastatteluista saatujen aineistojen analysointi aloitettiin haastatteluiden kuuntelemisella ja aineiston litteroinnilla eli muuttamalla haastattelut nauhurilta tekstimuotoon. Litterointi voidaan tehdä eri tarkkuuksilla. Suositellaan, että

teemahaastatteluaineisto kirjoitetaan tekstimuotoon mahdollisimman sanatarkasti. Tämä tarkkuus tarkoittaa tasoa, jossa jokainen pienikin sana on kirjattu ylös. Litteroinnista työvaiheena hankalan tekee sen aikaavievyyys sekä se, ettei voida etukäteen tietää, mitä ja kuinka paljon aineistosta loppujen lopuksi tarvitaan. Vasta tutkimusprosessin lopussa voidaan osoittaa, mistä osista tutkimusosa koostuu ja mitä otetaan mukaan analyysiin ja raportointiin. (Kananen 2015, 101-103.) Opinnäytetyöni litteroitavaa aineistoa oli yhteensä 55,46 minuuttia ja siitä litteroitua tekstiä oli yhteensä 9 sivua.

Litteroidun aineiston analysointi aloitettiin lukemalla tekstimuotoiset haastattelut tarkasti läpi useaan kertaan. Osallistuvan havainnoinnin pohjalta saatu aineisto oli jo valmiiksi tekstimuodossa, joten sen osalta aineiston analysointi alkoi lukemalla havaintotekstit tarkkaan läpi. Molempien aineistojen analysointi jatkui vastausten yksittäisellä käsittelyllä, poimien tärkeitä asiasanoja. Epäolennainen tieto karsittiin kriittisesti pois, jolloin päästiin asiasanojen ryhmittelyyn. Ryhmittelyn jälkeen tutkimukselle merkittävästä aineistosta koottiin teoreettiset käsitteet. Teoreettisten käsitteiden perusteella tehtiin yhteenveto, jonka pohjalta muodostettiin kokonaiskuva ja uusi näkökulma tutkittavasta ilmiöstä.

9 Opinnäytetyön tulokset

9.1 Taustatiedot

Opinnäytetyön teemahaastattelu toteutettiin kahdelle Mimmit Goes -ryhmään osallistuneelle nuorelle naiselle. Osallistujat valikoituivat haastatteluihin, koska molemmat osallistuivat Mimmit Goes -ryhmään viikoittain ja he olivat aktiivisesti mukana ryhmässä. Molemmat haastateltavat olivat n. 20 -vuotiaita, työttömiä tai kuntoutustuella olevia nuoria naisia. Molempien osallistujien kanssa oli ryhmäkokonaisuuden aikana muodostunut tuttavallinen sekä luottavainen ilmapiiri ja tämä edisti haastatteluiden luontevuutta.

14 ryhmäkertaa on uudelle ryhmälle hyvän pituinen kokonaisuus. Mimmit goes -ryhmän kokonaisuudessa oli selkeästi havaittavissa kolme osiota: ensimmäisten kertojen jännitystä, rentoa tekemisen meininkiä ja puhkeamista kukkaan kukin omalla tavallaan sekä kolmantena viimeisten ryhmäkertojen haikeutta ja harmitusta, kun tietty ajanjakso on tullut päätökseen.

9.2 Tulokset

Mimmit goes -ryhmän haastatteluissa ilmeni erilaisia odotuksia ryhmän toiminnasta ennen sen alkamista. Haastateltavat kokivat ryhmän alkamisen mielenkiintoisena ja jännittävänä. Ryhmäkerroista annetut vihjesanat koettiin mieluisina ja niiden kautta innolla sekä pienellä, positiivisella jännityksellä odotettiin seuraavia ryhmäkertoja. Tässä muutama esimerkki vihjesanoista: Teeleidi: *lämpöä ja tuoksuja* sekä Kortepohjan Ratsutalli: *Eläimellistä menoa*. Osallistuvan havainnoinin ollessa yksi aineistonkeruumenetelmä, oli myös havaittavissa, että vihjesanat helpottivat uuteen ryhmään tuloa ja niiden kautta keskustelu lähti käyntiin luontevasti. Mainittakoon myös, että haastateltavat kokivat, että heidät odotukset ryhmästä olivat täyttyneet ryhmäkokonaisuuden aikana.

”Just semmosia, että pääsee uusissa paikoissa käymään ja tekemään uusia juttuja, mitä ei oo vielä tehnyt.”

Haastateltavat kokivat oppineensa uusia asioita Jyväskylästä. Haastateltavat kertoivat, että ryhmän toiminnan kautta he saivat uusia näkökulmia ja tietoa, mitä kaikkea Jyväskylässä voi tehdä ja harrastaa. Tiedon karttumisen lisäksi haastateltavat kokivat saaneensa ryhmän myötä konkreettista tekemistä päiviinsä. Uusia paikkoja, tapoja ja mahdollisuuksia tehdä, viettää aikaa ja harrastaa. Havaittavissa oli ilon huudahduksista iloisein hymyihin, kun vierailimme erilaisissa paikoissa tekemässä erilaisia asioita.

”No tietysti tekemistä viikkoihin, ei tarvinnu olla vaan kotona.”

Konkreettisen tekemisen myötä molemmat toteavat, että saivat uusia näkökulmia sekä ajatuksia omiin taitoihin. Lisäksi konkreettisen tekemisen ja itsensä haastamisen myötä taitojen kehittyminen niissä asioissa, joita menimme tekemään, oli yksi merkittävä kokemus ryhmään osallistumisesta. Ryhmän tarjoamat uudet ja erilaiset vierailukohteet, kuten Taitokeskus Aivia sekä kaupunkiseikkailu ja retket Haukanniemeen ja Naissaareen, loivat innostumisen ja onnistumisen elämyksiä. Itsetuntemuksen kehittyminen on yksi haastateltavien esille nostamista kokemuksesta, jonka he toteavat saaneensa ryhmään osallistumisen myötä. Itseluottamuksen kohentumisen kokemus jäi haastatteluiden perusteella vähäiseksi eikä ryhmän koettu niinkään vaikuttavan itseluottamukseen. Ryhmäkertojen ja ryhmäytymisen aikana kuitenkin oli havaittavissa rohkaistumista toimintaan, sosiaaliin tilanteisiin sekä vuorovaikutukseen osallistumisessa. Tähän vaikutti yhtenä osana ryhmän pieni koko esimerkiksi verrattuna Ilonan avoimeen ryhmään. Pieni ryhmäkoko mahdollisti osallistujille tiiviimpää ohjausta ja yksilöllisten tarpeiden erityistä huomioon ottamista.

”Kun uusia asioita tekee, oppii tuntemaan itteensä ja mikä semmonen oma juttu on ja mitä tykkää tehdä tai et tää nyt ei ihan ollu se mun juttu.”

Toiminnallisuuden ja tekemisen lisäksi haastateltavat kokivat, että ryhmässä tapahtuvat keskustelut olivat antoisia ja myös tärkeitä. He kokivat saaneensa sekä jutteluseuraa ryhmänohjaajista, että vertaistukea myös ryhmään osallistujilta.

”Ne sellaset off-topic keskustelut siinä kävelymatkalla oli mun mielestä just mahtavia.”

Mimmit goes -ryhmän yhtenä toiminnan lähtökohtana oli myötävaikuttaa osallistujien opiskelu- ja työllistymispolkuihin. Haastatteluissa kävi ilmi, että tämä ei kuitenkaan tavoitteen mukaisesti toteutunut. Haastateltavat ilmoittivat saavansa tietoa ja tukea opiskelu- ja työllistymisasioihin muilta toimijoilta. Havainnoinnin perusteella kuitenkin on lisättävä, että opiskelu- ja työllistymisasiosta on

keskusteltu, mutta on mahdoton sanoa, millaisiksi opinnäytetyön haastatteluihin osallistuneet ovat kokeneet kyseiset keskustelut.

Arjenhallintaan ja elämäntilanteen vahvistamiseen on heidän mielestään myös tarjolla tukea muidenkin hankkeiden ja toimijoiden tahoilta. Haastatteluissa käy ilmi kuitenkin vuorokausirytmien säilymisen tärkeys. Haastateltavat kertoivat, että ryhmän olisi hyvä alkaa aamupäivän aikana, sillä he kokevat päivän starttaavan mielekkäämmin, kun on jotakin tekemistä. Heidän mukaansa aamuheräämiset mahdollisesti tukevat vuorokausirytmien luonnollisuutta.

9.3 Toiminnan kehittäminen ja tulevaisuus

Kehittämisideoita kerättiin vapaamuotoisilla kysymyksillä haastattelun yhteydessä. Esille nousi useita konkreettisia kehittämisideoita, jotka ovat hyvin tärkeitä tulevan toiminnan suunnittelun kannalta. Haastatteluissa nousi esille, että ryhmän mainostamista voisi tapahtua usean eri kanavan välityksellä muissakin paikoissa, kuin Oivan ja Ilonan toimipisteessä. Hyvällä mainostamisella ryhmän kokoa saataisiin myös kasvatettua, jolloin tekeminen ryhmässä olisi mielekkäämpää. Tästä esimerkkinä joukkuepelit ja muu ryhmätoiminta.

Haastateltavat toivoivat jatkossakin uusia ja monipuolisia lajeja ja vierailukohteita. Tärkeänä seikkana nousi esille ryhmän laaja toiminta-alue; retkiä ja vierailuja ei toteutettu pelkästään kaupungin keskusta-alueella vaan monipuolisesti ympäri Jyväskylän seutua. Sekä haastatteluiden, että havainnoimalla saatujen havaintojen perusteella voidaan todeta, että monipuolisuus, laaja toiminta-alue sekä matkat kohteisiin ovat tärkeässä roolissa. Kokemukset ryhmän mieluisuudesta eivät rajoitu vain itse kohteessa tapahtuvaan toimintaan, vaan myös ennen sitä ja sen jälkeen tapahtuviin matkoihin ja tunnelmien pohtimiseen. Havaintojen perusteella voidaan tiivistää, että psykososiaalinen tuki pääasiassa ajoittui matkakeskusteluihin. Kohteiden lisäksi tärkeä alue ryhmän toiminnassa olivat itse matkat kohteisiin. Suurin osa matkoista taittui rennosti kävellen ja osaan kohteista siirryimme autoilla tai

julkisen liikenteen linja-autolla. Matka kohteeseen alkoi aina Oivan ja Ilonan tiloista, josta yhdessä lähdimme kohti päivän sovittua kohdetta. Vaikka kyseessä oli avoin ryhmä, toteutui matkojen aikana myös yksilöohjausta, sillä ryhmän pieni koko mahdollisti tämän luontevasti. Matkojen aikana käytiin keskusteluita muun muassa omasta elämästä, haasteista, käydystä kohteesta ja sen herättämistä tunteista ja ajatuksista. Kohteessa vierailun jälkeen pohdimme yhdessä vierailua. Jokainen kertoi ajatuksiaan vain sen verran kuin tuntui sillä kerralla hyvältä kertoa. Kaikki ryhmäkerrat lopuivat Oivan ja Ilonan tiloihin, jolloin jokainen toivotettiin tervetulleeksi taas ensiviikon ryhmäkerralle.

Haastatteluissa tuli ilmi myös vuorokausirytmien säilymisen tärkeys. Ryhmän olisi hyvä alkaa aamupäivän aikana, koska haasteltavat kokivat päivän starttaavan mielekkäämmin, kun on jotain tekemistä. Haastateltavat kokivat, että varhaiset aamuheräämiset tukivat vuorokausirytmien luonnollisuutta. Tulevaisuuden näkökulmasta tarkastellen haastateltavat kertoivat, että ryhmään osallistuminen antoi mahdollisesti rohkeutta ja ideoita omaan sosiaaliseen toimintaan ja harrastuksien jatkamiseen vapaa-ajalla.

”Keksi semmosta tekemistä mitä voi itekki mennä vapaa-ajalla kavereiden kanssa tekemään.”

Uuden ryhmän toimintaan osallistuminen saattaa tulevaisuudessa olla helpompaa eli osallistumiskynnys madaltuu. Molemmat haastateltavat toteavat, että voisivat osallistua samankaltaiseen ryhmään tulevaisuudessakin.

Haastatteluista saaduista vastauksista voidaan päätellä, että ryhmän tarjoama toiminta antaa juuri näille opinnäytetyöhön valikoiduille henkilöille elämysten ja kokemusten kautta tukea psykososiaalisen hyvinvoinnin ja sosiaalisen vahvistumisen kohentamiseen sekä elämän haasteisiin. Niukan tutkimusotannon vuoksi tutkimuksen tuloksia ei suoraan voi yleistää, mutta tulokset antavat viitteitä tämän kaltaisen ryhmätoiminnan hyödyllisyydestä.

”Ihan siitä semmonen harrastus tuli, että nyt vähän harmittaa, kun se sitten loppu.”

10 Pohdinta

10.1 Tulosten pohdinta

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää nuorten naisten kokemuksia seikkailu- ja elämyspedagogiseen viitekehykseen perustuvasta Mimmit goes -ryhmästä. Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiksi muodostuivat nämä: Millaisia kokemuksia Mimmit goes -ryhmä on antanut osallistujille? Miten tällaista avointa, toiminnallista ryhmää voitaisiin kehittää? Teoreettisina viitekehyksinä olivat nuoruus ikävaiheena, sosiaalinen vahvistaminen, psykososiaalinen hyvinvointi sekä tietysti ryhmän oma viitekehys, seikkailu- ja elämyspedagogiikka. Lisää viitekehyksiä tutkimukseen loi Tyttöjen Talo konseptin mukaisesti tapahtuva sukupuolisensitiivinen työote Ilonan tyttö- ja nais-työssä. Tämän teoreettisen kokonaisuuden pohjalta kokosin teemahaastattelurungon, jonka pääteemoja perustietojen jälkeen olivat arkeen ja arjenhallintaan sekä psykososiaaliseen hyvinvointiin ja tukeen liittyvät asiat.

Opinnäytetyön tiivistettyinä tuloksina haastatteluista saaduista vastauksista sekä havainnoinnin pohjalta tehdyistä johtopäätöksistä nousi esille kokemukset tuen saamisesta sosiaaliseen vahvistumiseen, psykososiaalisen hyvinvoinnin karttumiseen sekä tulevaisuuden kannalta tärkeisiin ja positiivisiin oivalluksiin. Ryhmä koettiin mieluisaksi ja arkea piristäväksi. Jutteluseuran ja konkreettisen tekemisen lisäksi oli jotakin, mitä odottaa seuraavalla viikolla. Edellä mainittuja johtopäätöksiä tukevat tutkimukset muun muassa sosiaalisen vahvistamisen, sosiaalisen kanssakäymisen sekä arjenhallinnan tärkeydestä ja vaikuttavuudesta tyttöjen ja naisten hyvinvointiin sekä syrjäytymisen ehkäisemiseen.

Merkittävä tavoite opinnäytetyön tekemisessä oli, että Oiva ja Ilona -hanke voi hyödyntää tuloksia tulevaisuuden toiminnan suunnittelun tukena sekä

samankaltaisen ryhmäkonseptin kehittämisessä. Yhteistyö toimeksiantajan kanssa oli sujuvaa ja miellyttävää. Aikaisempi harjoittelukokemus Oiva ja Ilona -hankkeessa edisti yhteistyön merkitystä opinnäytetyön tekemisessä. Opinnäytetyön aiheen tarkasteleminen oli merkittävää ja tärkeää siksi, että olin harjoittelujakson puolesta Ilonan tyttö- ja naistyössä mukana kehittämässä, toteuttamassa ja ohjaamassa Mimmit goes -ryhmää. Tuntui tärkeältä viimeistelyltä kyseisen ryhmän kannalta lähteä selvittämään vastauksia asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Prosessin uutena ja haasteellisimpana vaiheena pidin haastatteluita. Haastattelut olivat kaikille osapuolille jännittävä ja melko uusi tilanne. Avoimet kysymykset olivat haastateltavien kannalta osittain haasteellisia, mutta olen erittäin tyytyväinen monipuolisiin ja avoimiin vastauksiin sekä konkreettisiin esimerkkeihin toiminnan kehittämisestä. Mielenkiintoinen lisätutkimus olisi esimerkiksi verrata naisten Mimmit goes -ryhmää Oiva tupa kaikkien Ilona -hankkeen miestyön vastaavaan Oivat aamukahvit -ryhmään.

10.2 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

Koko opinnäytetyöprosessin ajan olen pohtinut opinnäytetyön luotettavuuteen ja eettisyyteen vaikuttavia asioita. Tutkimuksen luotettavuutta mitataan reliabiliteetin ja validiteetin käsitteiden kautta. Reliabiliteetti tutkimuksessa merkitsee mittaustulosten toistettavuutta ja validiteetti pätevyyttä eli tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä mitä on tarkoituskin tutkia. Käytössä on useita erilaisia mittaus- ja tutkimustapoja, joilla tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arviointia edistää tutkijan tarkka kuvaus tutkimuksen toteuttamisesta ja sen kaikista vaiheista. (Hirsjärvi ym. 2013, 321-322.) Merkittävimpiä yksittäisiä asioita, joita on hyvä tuoda esille luotettavuutta tarkasteltaessa ovat tutkimuskohde, aineiston keruun auki kirjaaminen sekä omat ajatukset ja pohdinta tutkimuksesta ja sen tärkeydestä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 140-141).

Tuomi ja Sarajärvi (mts. 135-136) huomauttavat, että tutkimuksen luotettavuutta pohdittaessa pitäisi pyrkiä havainnoimaan myös tutkijan puolueettomuusnäkökulma.

Laadullisessa tutkimuksessa tehtyjen havaintojen ja tulkintojen puolueettomuus merkitsee sitä, että haastateltavia kuullaan ja huomioidaan ainutlaatuisina yksilöinä. Silloin ulkoisten tekijöiden ei anneta vaikuttaa havainnointiin. Laadullisen tutkimuksen yhtenä ongelmana kuitenkin, on että ulkoiset tekijät jollain tasolla väistämättä vaikuttavat, koska tutkija on itse tuottanut ja tulkinnut tutkimusasetelman.

Opinnäytetyöprosessin aikana olen pohtinut luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä, kuten haastateltavien määrän sekä aineiston määrän niukkuutta sekä aikataulusuunnitelmaa ja sen toteuttamista. Haastateltavien vähäisen määrän mahdollistaa opinnäytetyön tarkoitus, joka on ymmärtää ja sanallistaa ilmiötä, ei tuottaa tilastollisia yhteyksiä (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Lisäksi opinnäytetyön näkökulmana on tarkasteltavan ilmiön omakohtaisesti tuntevien ihmisten näkemykset ja kokemukset, koska tutkimuskysymyksenä on: Millaisia kokemuksia Mimmit goes -ryhmä on antanut osallistujille, jolloin on tarkoituksenmukaista valita haastateltaviksi ryhmään osallistuneita nuoria naisia.

Tutkimuksen tekemiseen liittyy useita eettisiä seikkoja, joita tutkijan on otettava huomioon. Eettisesti sekä luotettavasti hyvä tutkimus vaatii, että tutkimuksen teossa käytetään hyvää tieteellistä käytäntöä. Kaikkien tutkimuksien ja hyvän tieteellisen käytännön lähtökohtana tulee olla ihmisarvon kunnioittaminen ja näin ollen ihmisen itsemääräämisoikeus. Itsemääräämisoikeuden myötä tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. (Hirsjärvi ym. 2013, 25-27.)

Tutkimuseettisestä näkökulmasta tarkastellen hyvän tieteellisen käytännön lähtökoh-
tia ovat tiedeyhteisön tunnustamien toimintatapojen noudattaminen, kyseisen tutkimuksen mukaisia ja eettisesti kestävien tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmien käyttö sekä asianmukainen suunnittelu, toteutus sekä raportointi. Lisäksi täytyy kiinnittää tarkasti huomiota liittyen tietosuojaa koskeviin kysymyksiin. (Hyvä tieteellinen käytäntö 2012)

Opinnäytetyön eettisyys pohjautuu muun muassa hyvän tieteellisen käytännön toimintatapoihin, joista yksi on asianmukainen suunnittelu. Asianmukaiseen suunnitelmaan sisältyy ennen prosessin aloittamista laadittu opinnäytetyösuunnitelma sekä

opinnäytetyön aikataulusuunnitelma. Toiminta on siis suunnitelmallista koko prosessin aikana. Opinnäytetyön prosessi eteni aikataulusuunnitelman mukaisesti, kunnes kirjoitusprosessi viivästyi liian kriittisen ajattelun vuoksi.

10.3 Kuntoutuksen ohjaajan näkökulma

Opinnäytetyön tekeminen Oiva & Ilona -hankkeeseen kuntoutuksen ohjaajan näkökulmasta oli erittäin opettavainen ja ammatillisesti kehittävä. Laaja-alainen toiminnallinen ja moniammatillinen yhteistyö liittyen nuorisotyön ja kuntoutuksen ohjauksen välillä on mielestäni yhteiskunnassamme vielä vähäistä. Mielestäni kuntoutuksen ohjauksellinen näkökulma mielletään enemmän suuremmaksi osaksi kuntouttavaan työhön, joka kohdistuu esimerkiksi työttömiin, päihdeasiakkaisiin tai pitkäaikaissairaisiin asiakkaisiin. Perinteisiä kuntoutuksen ohjaajan työllistäjiä ovat muun muassa Kela ja sairaanhoitopiirit. Moni kuitenkin unohtaa kolmannen sektorin ja ennalta ehkäisevän työn kokonaan.

Kuntoutuksen ohjaaja Oivassa ja Ilonassa täydentää kattavasti moniammatillista työryhmää ja hyödyntää arvokkaita ja koulutusta vastaavia oppeja työssään monipuolisesti. Työ on jatkuvasti muuttuvaa ja kehittyvää asiakastyötä, jonka lähtökohtana on nuorten ja nuorten aikuisten kohtaaminen. Tarkoituksena on tukea heidän henkilökohtaista kasvua, sosiaalista vahvistumista sekä osallisuutta. Kuntoutuksen ohjaajana koen, että näiden asioiden huomiointi, turvaaminen ja tukeminen ovat yksi sosiaalisen kuntoutuksen osa-alue. Näin ollen koen opinnäytetyön tekemisen olleen Oivaan ja Ilonaan erittäin tärkeä ja antoisa kokemus.

10.4 Oma näkökulma

Opinnäytetyö oli kokonaisuudessaan hyvin antoisa, mutta rankka oppimisen prosessi. Opinnäytetyöprosessi kasvatti ammatillisesti, antoi paljon eväitä tiedonhaun, tieteellisen, prosessimaisen kirjoittamisen pariin. Suurin oppiminen ja muutos

tapahtuivat kuitenkin oman pään sisällä. Opinnäytetyön tekeminen yksin antoi vapaat kädet tehdä työtä omilla toimintatavoilla ja aikataululla. Uskon kuitenkin, että parin kanssa tekeminen olisi ollut tietyllä tapaa antoisampaa, sillä silloin olisi ollut joku, jonka kanssa peilata ajatuksia, ideoita ja murheita puolin ja toisin. Liian kriittinen ajattelu omaa tekstiä kohtaan johti prosessin monessa vaiheessa siihen, että kirjoittaminen viivästyi. Nyt kuitenkin ajattelen, sekä ammatillisen että henkilökohtaisen kasvun kannalta ajan kanssa opinnäytetyön työstäminen oli juuri oikea ratkaisu.

Lähteet

Collander, A., Oinas, E. & Rantanen, E. 2005. Toim. Hakkarainen, P., Hoikkala, T. & Laine, S. Beyond health literacy: Youth cultures, prevention and policy. Finnish youth research network: Finnish youth research society. Hakapaino oy. Helsinki.

Eischer, H. & Tuppurainen, J. 2011. Tyttöjen talo on kuin avoin koti. Setlementtinuorten liitto ry. Setlementtijulkaisuja 22. 2. p. Helsinki.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 8. p. Tampere. Vastapaino.

Finlex. Nuorisolaki. 27.1.2006/72. 2 § Määritelmät. Viitattu 4.1.2016.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=nuorisolaki>

Hartikainen, V. 2016. Oiva tupa kaikkien Ilona -hankkeen projektikoordinaattori. Jyväskylän Setlementti ry. Puhelinkeskustelu. 19.2.2016.

Helminen, J. 2005. Kiintopisteitä nuoruusaikaan. Psykososiaalinen tuki ja työ nuorten kanssa toimittaessa. Diakonia-Ammattikorkeakoulun julkaisuja B, Raportteja 26.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. Tutki ja kirjoita. 15-17. p. Helsinki: Tammi.

Hurdle, D. 2001. Social support: A critical factor in women's health and health promotion. National association of social workers, 26, 2, 74. Viitattu 14.4.2016. <https://janet.finna.fi>, Academic Search Elite.

Jyväskylän Setlementti ry. 2015a. Jyväskylän Esittely. Viitattu 1.12.2015.

<http://www.jyvala.fi/index.php?page=jyvaelaen-esittely>

Jyväskylän Setlementti ry. 2015b. Oiva tupa kaikkien Ilona-hanke. Viitattu 1.12.2015.

<http://www.jyvala.fi/index.php?page=oiva-tupa-kaikkien-ilona-hanke>

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihevaiheelta. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 176. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 202. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kurki, L. 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen – muutoksen pedagogiikka. Osuuskunta vastapaino. Tampere.

Mimmit goes -ryhmä. 2015. Ryhmäraportti 2015. Jyväskylän Setlementti ry. Oiva tupa kaikkien Ilona – Sukupuolisensitiivisen erityisnuorisotyön kehittämishanke.

Mitä on seikkailukasvatus? 2013. Seikkailukasvatuksen pääpiirteet, terminologia ja tausta. Suomen nuorisokeskusyhdistys ry. Viitattu 2.2.2016

<http://www.seikkailukasvatus.fi/fi/verkosto/mika+seikkailukasvatus/> ,verkosto

Mortlock, C. 2000. The adventure alternative. Milnthorpe: Cicerone.

Mulari, H. & Eischer H. 2012. Tyttötyön kansio. Suomen Setlementtiliitto ry. Setlementtijulkaisuja 30. Helsinki.

Oiva tupa kaikkien Ilona-hanke. 2015. Vuosiselvitys 2014. Jyväskylän Setlementti ry. Oiva tupa kaikkien Ilona – Sukupuolisensitiivisen erityisnuorisotyön kehittämishanke.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. N.d. Nuorisopolitiikka. Viitattu 29.1.2016.

<http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisopolitiikka/?lang=fi>

Outward Bound Finland ry. N.d.a. Elämyspedagogiikka. Viitattu 15.2.2016.

<http://www.outwardbound.fi/outward-bound/elamyspedagogiikka>

Outward Bound Finland ry. N.d.b. Historia. Viitattu 15.2.2016.

<http://www.outwardbound.fi/outward-bound/historia-ja-kurt-hahn>

Punnonen, V. 2008. Toim. Hoikkala, T. & Sell, A. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisotutkimuseura. Julkaisuja 76. Hakapaino. Helsinki.

Riekkola, A. 2011. Näköalapaikalla nuoruuteen – Opinto-ohjaajien puhetta nykyajan nuoruudesta ja nuorten ohjaamisen haasteista. Kasvatustieteen pro gradu - tutkielma. Tampereen yliopisto.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 26.2.2016.

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_2.html

Suomen nuorisokeskusyhdistys ry. 2011. Toiminta. Sosiaalinen vahvistaminen.

Viitattu 4.1.2016.

<http://www.snk.fi/fi/toiminta/sosiaalinen+vahvistaminen/>

Telemäki, M. 1998. Toim. Lehtonen, T. Elämän seikkailu. Näkökulma elämyksellisen ja kokemuksellisen oppimisen kysymyksiin Suomessa. Atena Kustannus. Jyväskylä.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. p. Jyväskylä. Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 30.1.2016.

<http://www.tenk.fi/fi/htk-ohje>

Liitteet

Liite 1. Havainnointipäiväkirja

Mimmit goes -ryhmä Jakso 3.2.-27.5.20155			
Aika	Paikat, tilat	Toimijat	Toiminta
3.2.2015	Oiva ja Ilona, Kaupungin teatteri	X	ei osallistujia
10.2.2015	Oiva ja Ilona, Teeleidi	X	Tuoksuteltiin eri teelajikkeita ja valittiin kaksi mieleistä. Rento ja luonnollinen tunnelma ryhmässä. Juteltiin yleisesti asioista, ryhmä kuitenkin kovin alussa, joten ei kovin syvällistä keskustelua luonnollisesti vielä ole.
17.2.2015	Oiva ja Ilona, Halssilan Hiihtomaa	X	Rento meininki, kivan tiivis ryhmä näyttäisi muodostuvan. Ryhmässä hyviä keskusteluita sekä matkalla, että kohteessa. Makkaranpaiston lomassa olikin oiva kohta rauhoittua ja rentoutua nuotion äärellä. Yhdessä, itse teimme tulet nuotioon!
3.3.2015	Oiva ja Ilona, Vesilinnan luontomuseo	X	Osallistujien aloitteesta keskusteluita mm. työllistymisasiosta, kesätöistä jne. Mielekäs yhdessä tekeminen ja liikkuminen tekevät hyvää! Aurinkoinen sää virkistää kävelymatkaa ja keskusteluita.
10.3.2015	Oiva ja Ilona, Taito-Aivia käsityökeskus	X	Tämä paikka antoi haasteita, sillä oli kaikille uusi paikka. Toiminnallista tekemistä oli enemmän, joten keskustelut jäivät tällä kertaa hieman vähemmälle.
17.3.2015	Oiva ja Ilona, Keski-Suomen Martat	X	Pieni ryhmäkoko mahdollisti hyvin yksilöllisen huomioon ottamisen, uusi paikka tarjosi haasteita, suhtautuminen haasteisiin on hyvin erilaista.
24.3.2015	Oiva ja Ilona, Kortepohjan Ratsutalli	X	Mielekäs ja iloinen ryhmäkerta kokonaisuudessaan. Kaikille löytyi omien vahvuuksien ja mieltymyksien mukaista tekemistä. Herätti paljon tunteita ja keskustelua. Hevosten kanssa työskentely oli antoisaa! Ydinryhmä alkaa muodostua ja ryhmän dynamiikka asettautua.

7.4.2015	Oiva ja Ilona, Kaupunkiseikkailu	X	Uusi ja mielenkiintoinen ryhmäkerta. Ryhmäkerralla enemmän osallistujia, ja kauduimme pienryhmiin, joissa kaupunkiseikkailu toteutettiin. Ajatuksien yhteentörmäyksiä ja yhdistämistä.
14.4.2015	Oiva ja Ilona, Kylpylähotelli Laajavuori: Keilaus	X	Ryhmä on päässyt hyvin käyntiin, vaikka osallistujamäärä onkin verrattain pienenkö. Kuitenkin pieni ryhmä onkin tällä kertaa vahvuus ja antaa mahdollisuuksia yksilöllisiin kohtaamisiin paljon enemmän. Jälleen kerran toiminnan kautta keskustelut syventyvät, mutta muistamme myös pitää hauskaa ja viettää aikaa yhdessä.
22.4.2015	Oiva ja Ilona, Retki Haukanniemeen	X	Yllätyksellisyyden ja konkreettisen tekemisen kautta keskustelut lähtevät luontevasti liikkeelle. Tiivis ja hyvin ryhmäytynyt ryhmä, rentoa puuhastelua retkeilyn ja eväiden parissa.
6.5.2015	Oiva ja Ilona, Pyöräretki	X	ei osallistujia
13.5.2015	Oiva ja Ilona, Aamiaishuone kansantarina	X	Keskusteluiden lisäksi ryhmässä uskalletaan jakaa myös eroavia mielipiteitä ja keskustella asioista hyvässä yhteishengessä. Matkat edelleen tärkeässä roolissa keskusteluiden jalustana.
20.5.2015	Oiva ja Ilona, Retki Naissaareen	X	Rennolla meiningillä ja tiiviin ryhmän ryhmähengellä mukavaa pelailua ja uuteen alueeseen tutustumista. Jaettuja kokemuksia onnistumisista ja haasteista. Juttelua itsensä haastamisesta ja uuden oppimisesta.
27.5.2015	Oiva ja Ilona, Olympialaiset lähimaastossa	X	Viimeisen kerran hauskuutta ja hullutte- lua. Kävelyn lomassa hyvinkin syvällisiä keskusteluita. Haikeita fiiliksiä, koska ryhmä loppuu kevään tiimoilta. Kiitoksia puolin ja toisin!

Liite 2. Teemahaastattelurunko

Teemahaastattelu, Mimmit goes -ryhmän merkityksiä osallistujille1. Perustiedot:

Syntymävuosi:

Siviilisääty:

- naimaton
- naimisissa
- eronnut
- rekisteröidyssä parisuhteessa
- eronnut rekisteröidystä parisuhteesta

Elämäntilanne:

- opiskelija
- työssäkäyvä
- työtön
- sairauslomalla
- eläkkeellä
- kuntoutustuella

Kuinka usein olet osallistunut Mimmit goes -ryhmän toimintaan?

- viikoittain
- kuukausittain
- harvemmin

Kuinka kauan olet ollut mukana Ilonan toiminnassa?

Markkinointi, odotukset ja tämän hetkinen tunnelma:

- Miten kuulit Mimmit goes -ryhmästä?
- Kuvaile odotuksia Mimmit goes -ryhmästä?
- Kuvaile tämän hetkisiä fiiliksiä Mimmit goes -ryhmästä.

2. Arki ja arjen hallintataidot

Kuvaile tuen ja oppimisen kokemuksia liittyen:

- Jyväskylään
- opiskeluun tai työhön liittyviin asioihin
- vuorokausirytmiiin/arjenhallintaan

Miten kuvailisit Mimmit goes -ryhmän ryhmäkertojen sisältöä?

3. Psykososiaalinen hyvinvointi ja tuki

- uudet näkökulmat
- elämäntilanne ja vertaistuki
- itsenä ja naisena oleminen
- itseluottamus ja itsetuntemus

Kokoavasti kuvaile 3 asiaa, joita koit saaneesi Mimmit goes -ryhmässä?

Koetko, että voisit käydä vieraillemissamme paikoissa uudestaan?

Haluaisitko osallistua saman tyyppiseen ryhmään uudestaan?

4. Avoin palaute: risut ja ruusut